

Giải quyết tranh chấp tên miền

Internet Việt Nam : Luận văn

ThS. Luật: 60.38.60 / Nguyễn

Viết Thịnh ; Nghd. : TS. Hoàng

Ngọc Giao

	Trang
<i>Trang bìa phụ</i>	
<i>Lời cam đoan</i>	
<i>Mục lục</i>	
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ TÊN MIỀN VÀ TRANH CHẤP TÊN MIỀN INTERNET	4
1.1. Tên miền Internet	4
1.1.1. Khái niệm tên miền Internet	4
1.1.2. Đặc tính tên miền Internet	7
1.1.3. Quản lý tên miền Internet	10
1.2. Tranh chấp tên miền Internet	16
1.2.1. Khái niệm tranh chấp tên miền	16
1.2.2. Các dạng tranh chấp tên miền	21
1.2.3. Chủ thể tham gia tranh chấp	27
1.2.4. Nguồn pháp lý giải quyết tranh chấp	28
Chương 2: CHÍNH SÁCH VÀ KINH NGHIỆM	30

!Invalid Character Setting

	QUỐC TẾ	
2.1.	Chính sách giải quyết tranh chấp tên miền cấp cao dùng chung GTLD - WIPO	30
2.1.1.	Lịch sử hình thành chính sách giải quyết tranh chấp tên miền gTLD	30
2.1.2.	Nội dung của chính sách giải quyết tranh chấp tên miền thống nhất (UDRP)	33
2.2.	Chính sách giải quyết tranh chấp tên miền Internet của một số quốc gia trên thế giới	41
2.2.1.	Các quốc gia không có chính sách giải quyết tranh chấp tên miền	41
2.2.2.	Các quốc gia áp dụng quy chế giải quyết tranh chấp tên miền của ICANN	42
2.2.3.	Các quốc gia có chính sách giải quyết tranh chấp tên miền riêng được xây dựng trên chính sách giải quyết tranh chấp tên miền thống nhất ICANN	43
2.3.	Khuyến cáo của WIPO đối với tên miền ccTLD	51
	Chương 3: CĂN CỨ ĐỊNH HƯỚNG GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP TÊN MIỀN INTERNET VIỆT NAM	63
3.1.	Đặc trưng của tranh chấp tên miền .vn	63
3.1.1.	Tính kỹ thuật chuyên sâu	63
3.1.2.	Yếu tố nước ngoài trong tranh chấp tên miền	63
3.1.3.	Liên quan đến quyền sở hữu trí tuệ	64
3.2.	Chính sách quản lý tên miền .vn	65
3.2.1.	Vị trí của tên miền .vn	65
3.3.	Thực trạng tranh chấp tên miền Việt Nam	67
3.3.1.	Về cơ sở pháp lý	67
3.3.2.	Về thẩm quyền giải quyết	71
3.3.3.	Mong muốn của cộng đồng	75
3.4.	Kiến nghị một số vấn đề pháp lý định hướng giải quyết tranh chấp tên miền Internet Việt ả am	76

!Invalid Character Setting

3.4.1.	Chính sách giải quyết tranh chấp tên miền Việt ă am	76
3.4.1.1.	Công nhân UDRP	76
3.4.1.2.	Ban hành chính sách riêng giải quyết tranh chấp	78
3.4.2.	Kiến nghị nội dung phán quyết của cơ quan có thẩm quyền	80
3.4.3.	Đề xuất khắc phục một số bất cập	81
3.4.3.1.	Về chính sách quản lý tên miền Internet	81
3.4.3.2.	Về một số chế định pháp luật liên quan	83
3.4.3.3.	ă ăng cao năng lực chuyên môn cho đội ngũ tham gia giải quyết tranh chấp	83
	KẾT LUẬN	85
	DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	86

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài

Khoảng trống của pháp luật về tên miền Internet Việt ả am đã trở thành vấn đề hóc búa đối với các cơ quan có thẩm quyền trong việc giải quyết những tranh chấp phát sinh từ tên miền Internet Việt ả am. Trước năm 2006, hầu hết các ngành luật không có những quy định trực tiếp điều chỉnh tên miền Internet Việt ả am, ngoại trừ một số văn bản pháp quy cấp Bộ. Đến nay đã có một số văn bản luật có đưa nội dung này vào, tuy nhiên, thực tế triển khai còn nhiều bất cập.

Tranh chấp tên miền ngày càng tăng, tỷ lệ thuận với sự phát triển của Internet, nó trở thành vấn đề bức xúc trong giai đoạn cả nước đẩy mạnh ứng dụng Internet trong thương mại (*Thương mại điện tử*) và quản lý ả hà nước (*Chính phủ điện tử*). Việc giải quyết các tranh chấp tên miền hiện nay hầu như chỉ đi theo con đường hành chính, không đáp ứng được yêu cầu khách quan.

Với mong muốn góp phần làm rõ khía cạnh pháp lý của tranh chấp tên miền, giúp định hình hướng giải quyết những tranh chấp tên miền Internet Việt ả am trong giai đoạn hiện nay, do vậy, tác giả lấy tên đề tài luận văn là: “***Giải quyết tranh chấp tên miền Internet Việt Nam***”

2. Tình hình nghiên cứu

Đã có một số nghiên cứu, bài viết về những vấn đề liên quan đến tranh chấp tên miền Internet. Tuy nhiên, mới chỉ dừng lại ở các bài viết mang tính tự phát và giới thiệu chung, do vậy, rất cần phải đi sâu nghiên cứu làm rõ những khía cạnh pháp lý của tranh chấp tên miền Internet Việt ả am.

!Invalid Character Setting

3. Mục đích nghiên cứu của luận văn

Đưa ra, đề xuất được những khía cạnh pháp lý về tranh chấp tên miền Internet Việt ả am.

Giúp các nhà làm luật, cơ quan nghiên cứu pháp lý nhìn nhận rõ nét hơn những tranh chấp tên miền Internet Việt ả am để hoàn thiện pháp luật về giải quyết những tranh chấp này.

4. Phạm vi nghiên cứu

Căn cứ vào thực tiễn pháp luật Việt ả am, trên cơ sở tham khảo thông lệ quốc tế, luận văn tập trung nghiên cứu về vị trí pháp lý của tên miền Internet Việt ả am, các dạng tranh chấp, chủ thể tham gia tranh chấp, những yếu tố cơ bản dẫn đến tranh chấp, hướng giải quyết tranh chấp tên miền Internet Việt ả am.

5. Cơ sở khoa học của đề tài

Cơ sở lý luận: Luận văn dựa trên phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử.

Cơ sở thực tiễn: Thực tiễn tranh chấp và giải quyết tranh chấp tên miền .vn trong giai đoạn phát triển công nghệ thông tin hiện nay.

6. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp được sử dụng trong luận văn là phép biện chứng khoa học kết hợp với các phương pháp phân tích, tổng hợp, đối chiếu so sánh, thống kê dựa trên các văn bản pháp luật trong nước và quốc tế cũng như các nguồn tư liệu sách báo, bài viết, các giáo trình của các học giả trong và ngoài nước liên quan đến tranh chấp tên miền.

7. Điểm mới của đề tài

ả am nghiên cứu, phân tích, so sánh các chính sách pháp lý quốc tế về tên miền Internet và giải quyết tranh chấp tên miền Internet một cách

!Invalid Character Setting

có hệ thống trên cơ sở lý luận và thực tiễn, để góp phần đưa ra hướng giải quyết tranh chấp tên miền Internet Việt ă am.

8. Kết cấu của luận văn

ă goài phần mở đầu, kết luận và danh mục tài liệu tham khảo, nội dung của luận văn gồm 3 chương:

Chương 1: ă hững vấn đề chung về tên miền và tranh chấp tên miền Internet.

Chương 2: **Chính** sách và kinh nghiệm quốc tế

Chương 3: Kiến nghị một số vấn đề pháp lý liên quan đến tranh chấp tên miền Internet Việt ă am.

!Invalid Character Setting

NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA LUẬN VĂN

Chương 1

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ TÊN MIỀN VÀ TRANH CHẤP TÊN MIỀN INTERNET

1.1. Tên miền Internet

1.1.1. Khái niệm tên miền Internet

Với hàng tỷ thiết bị trên mạng và mỗi thiết bị có một địa chỉ dưới dạng số thì các số này là rất lớn, phức tạp và khó nhớ, vì vậy, hệ thống tên miền được tạo ra nhằm giải quyết những yếu tố bất lợi đó. Mỗi một địa chỉ IP của thiết bị sẽ được gán với một tên dưới dạng chữ, đó là tên miền và tên miền được sử dụng để nhận dạng một máy tính từ hàng triệu máy tính khác kết nối vào Internet, cho phép sử dụng các dịch vụ trên mạng như email, web và truyền các tệp dữ liệu (files).

Do vậy, một tên miền là một địa chỉ Internet xác định vị trí một máy tính kết nối với Internet giống như cách một số điện thoại nhận dạng duy nhất một điện thoại kết nối với mạng lưới điện thoại nào, ở vùng địa lý nào và của nhà cung cấp nào. Không thể có hai tổ chức cùng sử dụng một tên miền trên mạng vì không thể tồn tại hai địa chỉ trên mạng, tương tự như trường hợp không thể tồn tại hai số trên mạng điện thoại.

Hiện nay trên thế giới tồn tại hai loại tên miền khác nhau về tính chủ quyền và tính chất khai thác, đó là:

!Invalid Character Setting

- Tên miền cấp cao dùng chung (gTLD): .com, .net, .edu,... Loại tên miền này được sử dụng tự do và do các công ty Hoa Kỳ sở hữu và bán cho đối tượng muốn sử dụng mà không chịu sự kiểm soát của bất kỳ quốc gia nào. VD: www.bbc.com; www.vietnam.info,

- Tên miền mã quốc gia (ccTLD): là tên miền có phần kết thúc bằng mã quốc gia được quốc tế công nhận theo chuẩn ISO 3166. Ví dụ: Việt ả am là .Vả , Hàn Quốc là .KR, Trung quốc là .Cả ,... Loại tên miền này thể hiện chủ quyền tên miền của các quốc gia và được coi là tài nguyên quốc gia. Muốn sử dụng cần phải đăng ký với cơ quan quản lý theo sự cho phép của Chính phủ quốc gia đó. Tại Việt ả am Bộ Bưu chính Viễn thông được giao nhiệm vụ này.

Khái niệm về tên miền Internet Việt ả am được quy định tương tự như tên miền quốc tế và hầu như theo một chuẩn chung vì yếu tố kỹ thuật đã xác định và đã được quy định ở nhiều văn bản khác nhau. Bao gồm:

- Tên miền cấp cao nhất .vn – đây là tên miền cấp cao nhất mã quốc gia (theo tiêu chuẩn ISO3166) được viết tắt là ccTLD (Country code Top Level Domain name);

- Tên miền cấp 2, cấp 3, cấp 4, cấp 5 là các tên miền theo trật tự nằm dưới tên miền cấp cao nhất;

- Tên miền tiếng Việt.

1.1.2. Đặc tính tên miền Internet

Tên miền là duy nhất trên hệ thống Internet toàn cầu. Khi một tên miền đã được đăng ký và sử dụng trên Internet bởi một chủ thể nào đó thì không ai có thể sử dụng tên miền đó trên mạng Internet nữa.

Khả năng tìm thấy trên Internet. Đây là một đặc tính phổ thông trên mạng, khả năng này xuất phát từ tính năng và vai trò của Internet là tìm kiếm thông tin. Vì thông tin trên Internet được thể hiện bằng các trang web, nội dung trên trang web sẽ được lưu tại một máy tính nào đó. Và khi gõ tên của trang web (tên miền) thì một máy tính sẽ tìm đến máy tính lưu thông tin trang web thông qua địa chỉ dưới dạng số.

Khoảng không gian rộng. Không chỉ có một loại tên miền mà có rất nhiều loại được thừa nhận, từ .com; .net; đến .vn; .kr; .. không những thế, sau mỗi tên miền cấp cao lại có các nhóm tên miền khác nhau và phân thành các cấp độ. Chính vì vậy, với một nhãn hiệu hay tên thương mại có thể đăng ký sử dụng với rất nhiều loại tên miền khác nhau.

Phương tiện nhận biết chủ thể kinh doanh, hàng hóa, dịch vụ của các chủ thể đăng ký trên mạng Internet bởi tính dễ nhớ và dễ nhận biết. Do quan hệ gắn bó với đối tượng sở hữu trí tuệ. Tên miền, trong rất nhiều trường hợp, có thể chứa đựng nhãn hiệu, tên thương mại và các đối tượng sở hữu trí tuệ, song không phải tất cả các nhãn hiệu, tên thương mại đều được “Internet hóa”.

Tên miền có giá trị. Với chức năng như là một chỉ dẫn thương mại, tên miền đã trở thành tài sản có giá trị thương mại, tương tự như các đối tượng sở hữu trí tuệ. Các giao dịch gần đây cho thấy, có những tên miền lên tới hàng triệu đô như Business.com, university.com, loans.com, ...

Sự hấp dẫn của tên miền. Tên miền được cho là phù hợp với hoạt động kinh doanh vì có những đặc điểm sau:

!Invalid Character Setting

!Invalid Character Setting

- Định vị được trang web mà tại đó hoạt động thương mại được tiến hành;
- Hứa hẹn loại nội dung có thể tìm thấy trên trang web;
- Khả năng định hướng, thu hút thị trường nhờ tính dễ nhớ và chứa đựng nhiều thông tin;
- Tên miền là tiền đề cho các dịch vụ trên Internet như web, email . . . phục vụ cho thương mại điện tử đang rất phát triển;
- Tên miền thường được đặt theo tên các đối tượng sở hữu trí tuệ (*tổ chức, nhãn hiệu hàng hóa & dịch vụ; tên sản phẩm của doanh nghiệp*), góp phần cho quảng bá trong công việc.

1.1.3. Quản lý tên miền Internet

Với hai hệ thống tên miền khác nhau đang tồn tại là tên miền cấp cao chung (general Top level Domain name - gTLD) và tên miền cấp cao mã quốc gia (ccTLD) nên hệ thống quản lý cũng do hai chủ thể thực hiện. Đối với tên miền cấp cao chung (.com; .net; ...) do Tổ chức quản lý hệ thống tên miền thế giới (The Internet Corporation for Assigned Names and Numbers – ICANN) thực hiện dưới sự giám sát của Ủy ban Thương mại Hoa Kỳ. Tổ chức này đã ủy quyền cho một số các chủ thể có đủ điều kiện thực hiện một số công đoạn của công việc quản lý như đăng ký sử dụng, cấp phép, giải quyết tranh chấp, Đối với tên miền cấp cao mã quốc gia lại do quốc gia quản lý, phổ biến là các Trung tâm thông tin Internet (ở IC) thực hiện. Ở Việt Nam Bộ Bưu chính Viễn thông là cơ quan quản lý nhà nước về tên miền và trực tiếp là Trung tâm Internet Việt Nam (VNNIC).

Đến ngày 26/5/2003, Bộ trưởng Bộ Bưu chính, Viễn thông ban hành Quyết định số 92/2003/QĐ-BBCVT ban hành quy định về quản

lý và, sử dụng tài nguyên Internet, đây được xem như là văn bản đầu tiên quy định cụ thể về tên miền .vn.

Cho đến nay, văn bản trực tiếp điều chỉnh lĩnh vực tên miền tại Việt Nam là Quyết định số 27/2005/QĐ - BBCVT ngày 26/05/2003 ban hành quy định về quản lý và sử dụng tài nguyên Internet, trong đó có một chương riêng quy định về tên miền (nội dung kế thừa Quyết định 92/2003/QĐ-BBCVT). Quy định này đã có sự thay đổi một số nội dung về tên miền so với Quyết định 92/2003 như cho phép sử dụng tên miền cấp 2; tên miền tiếng Việt; đưa một số nội dung quản lý tên miền gTLD vào; quy định về nhà đăng ký tên miền .vn.

1.2. Tranh chấp tên miền Internet

1.2.1. Khái niệm tranh chấp tên miền

Tranh chấp tên miền xảy ra trong trường hợp một chủ thể tiến hành đăng ký tên miền và phát hiện thấy tên miền này đã được sử dụng bởi một chủ thể khác. Thực tế cho thấy, tranh chấp tên miền thường phát sinh từ các nguyên nhân sau:

- Xung đột giữa các tên miền với nhau;
- Xung đột giữa tên miền và nhãn hiệu, tên công ty (tên thương mại) hoặc chỉ dẫn địa lý;
- Xung đột giữa tên miền và tên cá nhân.

Ở nhìn chung, cơ sở chủ yếu làm phát sinh tranh chấp tên miền là bởi người sử dụng Internet luôn mong đợi rằng một tên miền được sử dụng trên mạng sẽ có mối liên hệ có ý nghĩa với chủ sở hữu của một thương hiệu nào đó. Ví dụ như, tên miền có chứa đựng thương hiệu đang sử dụng có mối liên hệ với chủ sở hữu thương hiệu chứ không

phải với bất kỳ bên nào khác, tên miền mang tên của một cá nhân nổi tiếng sẽ chỉ dẫn đến trang web của chính cá nhân đó hoặc trang web có mối liên hệ hợp lý với cá nhân đó v.v...

Do có mối quan hệ mật thiết với các đối tượng sở hữu trí tuệ như đã phân tích ở trên, các tranh chấp tên miền mang nhiều đặc điểm như một tranh chấp sở hữu trí tuệ, và trong nhiều trường hợp khi tên miền chứa đựng nhãn hiệu, tên thương mại hay chỉ dẫn địa lý thì các tranh chấp tên miền được coi như một tranh chấp sở hữu trí tuệ đặc biệt.

1.2.2. Các dạng tranh chấp tên miền

Có thể nhận thấy, các tranh chấp tên miền được xuất phát từ mục đích khác nhau, do vậy tranh chấp tên miền là khá đa dạng. Tranh chấp tên miền xảy ra trong trường hợp một chủ thể tiến hành đăng ký tên miền và phát hiện thấy tên miền này đã được sử dụng bởi một chủ thể khác.

Do tính đa dạng và cạnh tranh cao của môi trường thương mại, nhiều chủ thể kinh doanh đã tiến hành đăng ký trước những tên miền mà theo sự tính toán của họ, trong tương lai sẽ có chủ thể đăng ký. Khi có đối tượng cần đăng ký, chủ thể kinh doanh này sẽ bán lại để thu lợi. Hiện tượng này được gọi là “đầu cơ tên miền” (domain name speculation).

“Chiếm dụng tên miền” (domain name cybersquatting). Chủ thể kinh doanh đăng ký trước tên miền của các đối thủ cạnh tranh trên thương trường của mình nhằm gây khó khăn cho công việc kinh doanh và công tác tiếp thị của họ.

Ở Việt   am, khi nền thương mại điện tử ngày một phát triển, khi người dân ngày càng có cơ hội thường xuyên hơn tiếp xúc với

Internet và nguy cơ cho các tranh chấp tên miền ngày càng nhiều. Hiện nay, chưa có con số thống kê chính thức về tình hình đầu cơ và chiếm dụng tên miền ở Việt   am.

1.2.3. Chủ thể tham gia tranh chấp

Từ các dạng tranh chấp đã được đề cập ở trên, việc phân loại các đối tượng tham gia tranh chấp dựa trên tiêu chí về mức độ tham gia vào quá trình đăng ký, sử dụng tên miền Internet:

- Cơ quan quản lý tên miền Internet. Đối với các tên miền gTLD thì cơ quan này là ICA   và các nhà đăng ký tên miền (cấp phát tên miền trực tiếp – Registrar). Đối với tên miền .vn thì cơ quan quản lý tên miền là Trung tâm Internet Việt   am - Bộ Bưu chính, Viễn thông. Ở đây có một sự khác biệt về tính chất quản lý giữa gTLD và .vn, đó là cơ quan quản lý tên miền gTLD là một tổ chức hoặc một doanh nghiệp phi nhà nước, còn .vn lại là một cơ quan nhà nước. Việc tham gia của các cơ quan quản lý này trong các cuộc tranh chấp chỉ mang tính “liên quan” chứ không phải là một bên trong tranh chấp. Ở Việt   am, Bộ Bưu chính, Viễn thông có thể là một bên trong tranh chấp mang tính hành chính, khiếu nại, tố cáo.

- Các tổ chức, cá nhân không phân biệt quốc tịch hay nơi cư trú. Đối với tên miền quốc tế yếu tố chủ thể không quan trọng vì, dù họ là ai, ở đâu, khi có tranh chấp đều có thể được giải quyết bằng UDRP.   hung tên miền mã quốc gia lại khác vì tính lãnh thổ, chủ quyền và đặc thù quản lý của từng nước. Và việc áp dụng pháp luật để giải quyết cũng sẽ khác nhau.

1.2.4. Nguồn pháp lý giải quyết tranh chấp

Đối với các tranh chấp tên miền quốc tế gTLD thì nguồn pháp lý quan trọng cho việc giải quyết chính là Chính sách giải quyết tranh

chấp tên miền thống nhất (UDRP) và Quy tắc giải quyết tranh chấp do ICAÂ ả thông qua và ủy quyền cho WIPO thực hiện. Đây là các quy định mang tính thực định và thủ tục cho việc giải quyết tranh chấp tên miền quốc tế.

Đối với tên miền mã quốc gia, căn cứ chính để giải quyết được các tranh chấp là nội luật, vì đa số đối tượng về chủ thể cũng như khách thể đều ở trên một lãnh thổ nhất định. Ở Việt ả am, hệ thống pháp luật về thủ tục giải quyết tranh chấp là khá đầy đủ trong các lĩnh vực dân sự, thương mại và hành chính. Tuy nhiên những quy định về mặt luật nội dung đối với các tranh chấp tên miền còn thiếu và các cơ quan có thẩm quyền rất khó đánh giá nguồn pháp lý để xử lý vụ việc và căn cứ để giải quyết tranh chấp tên miền .vn.

!Invalid Character Setting

Chương 2

CHÍNH SÁCH VÀ KINH NGHIỆM QUỐC TẾ

2.1. Chính sách giải quyết tranh chấp tên miền cấp cao dùng chung gTLD - WIPO

2.1.1. Lịch sử hình thành chính sách giải quyết tranh chấp tên miền gTLD

Trên cơ sở khuyến nghị của WIPO, ICAÂ ả đã chính thức thông qua UDRP. Chính sách này tạo cho chủ sở hữu của nhãn hiệu hàng hóa một cơ chế hành chính để giải quyết một cách có hiệu quả các tranh chấp phát sinh từ việc đăng ký với mục đích xấu và việc xâm phạm đến quyền về nhãn hiệu hàng hóa thông qua việc sử dụng tên miền của một bên thứ ba.

Để giải quyết đúng đắn các tranh chấp tên miền, ICAÂ ả còn phê chuẩn “Điều lệ giải quyết tranh chấp tên miền thống nhất” (Rules for Uniform Dispute Resolution Policy) nhằm mục đích quy định cụ thể hơn các điều khoản trong UDRP, đặc biệt là các quy định về quá trình giải quyết tranh chấp, phương thức lựa chọn trọng tài, thời gian xử lý, ngôn ngữ sử dụng, phí dịch vụ...

2.1.2. Nội dung của chính sách giải quyết tranh chấp tên miền thống nhất (UDRP)

Chính sách giải quyết tranh chấp tên miền đưa ra các điều khoản và điều kiện về việc giải quyết các tranh chấp liên quan đến việc đăng ký và sử dụng tên miền. Quy trình giải quyết tranh chấp theo thủ tục này được quy định tại phần 4 của UDRP sẽ được thực hiện theo Điều lệ giải quyết tranh chấp tên miền (Rules for Uniform

!Invalid Character Setting

Domain Name Dispute Resolution Policy) và Điều lệ giải quyết tranh chấp của các cơ quan cung cấp dịch vụ giải quyết tranh chấp.

- * Chủ thể đăng ký phải đảm bảo và thực hiện đúng đắn tên miền.
- * Thay đổi, hủy bỏ hoặc chuyển nhượng
- * Thủ tục giải quyết tranh chấp bắt buộc
- * Các tranh chấp và kiện tụng khác
- * Vai trò của cơ quan quản lý và cấp phát tên miền trong việc giải quyết các tranh chấp
- * Duy trì tình trạng của tên miền
- * Chuyển nhượng tên miền trong thời gian có tranh chấp
- * Sửa đổi chính sách

2.2. Chính sách giải quyết tranh chấp tên miền Internet của một số quốc gia trên thế giới

2.2.1. Các quốc gia không có chính sách giải quyết tranh chấp tên miền

Hiện nay trên thế giới còn nhiều quốc gia chưa có chính sách giải quyết tranh chấp tên miền riêng biệt, điển hình là các quốc gia như: Colombia, Áo, Canada, Latvia, Singapore, Argentina, Anbani.

2.2.2. Các quốc gia áp dụng quy chế giải quyết tranh chấp tên miền của ICANN

Hiện nay, trên thế giới có một số quốc gia tuy không có chính sách giải quyết tranh chấp tên miền riêng biệt, xong các tranh chấp tên miền vẫn được giải quyết theo một chính sách có tính hiệu quả cao và mang tính chất quốc tế - UDRP. Các quốc gia đó bao gồm:

!Invalid Character Setting

Mỹ, Venezuela, Cyprus, Ecuador, Malawi, Argentina, Romania. Uganda...v.v...Bằng việc thông qua UDRP và Điều lệ giải quyết tranh chấp tên miền và ủy quyền cho Trung tâm Hòa giải và Trọng tài của WIPO, các tranh chấp tên miền phát sinh tại các quốc gia trên sẽ được giải quyết tại Trung tâm Hòa giải và Trọng tài của ICANN.

2.2.3. Các quốc gia có chính sách giải quyết tranh chấp tên miền riêng được xây dựng dựa trên Chính sách giải quyết tranh chấp tên miền thống nhất của ICANN

Luận văn đã trình bày sơ lược chính sách giải quyết tranh chấp tên miền của một số quốc gia sau:

- * Mỹ
- * Anh
- * Philippin
- * Trung quốc
- * Ba lan

2.3. Khuyến cáo của WIPO đối với tên miền ccTLD

- Phác thảo về thực hành đăng ký các tên miền với mục đích phòng ngừa xung đột giữa tên miền với quyền sở hữu trí tuệ;

- Phác thảo về thủ tục giải quyết các tranh chấp tên miền, bổ sung cho thủ tục truyền thống bằng tòa án, nhằm giải quyết các tranh chấp tên miền cấp cao mã quốc gia một cách nhanh chóng với giá cả hợp lý; và

- Dự kiến về các tổ chức dịch vụ giải quyết tranh chấp thông qua Trung tâm Hòa giải và Trọng tài của WIPO cho bất cứ tổ chức quản lý tên miền cấp cao mã quốc gia nào muốn thuê.

!Invalid Character Setting

Chương 3

CĂN CỨ ĐỊNH HƯỚNG GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP TÊN MIỀN INTERNET VIỆT NAM

3.1. Đặc trưng của tranh chấp tên miền .VN

3.1.1. Tính kỹ thuật chuyên sâu:

3.1.2. Yếu tố nước ngoài trong tranh chấp tên miền

3.1.3. Liên quan đến quyền sở hữu trí tuệ

3.2. Chính sách quản lý tên miền .vn

3.2.1. Vị trí của tên miền .vn

Tên miền .vn không phải là hàng hóa. Khác với các tên miền cấp cao dùng chung và một số tên miền của một số quốc gia khác, tên miền .vn được coi là tài nguyên thông tin quốc gia, có nghĩa rằng tên miền .vn do nhà nước quản lý và sở hữu. Quyền định đoạt và chiếm hữu do nhà nước nắm, nhà nước chỉ trao quyền sử dụng cho người có nhu cầu.

Quyền sử dụng tên miền không phải là tài sản. Theo pháp luật của ta, tài sản bao gồm vật, tiền, giấy tờ có giá và các quyền tài sản, và quyền tài sản là quyền trị giá được bằng tiền và có thể chuyển giao trong giao dịch dân sự. Ắt hẳn vậy, từ những đặc tính của tên miền có thể thấy quyền sử dụng tên miền không phải là tài sản của người đã đăng ký.

3.2.2. Quản lý tên miền .vn

Việc quản lý tên miền phải gắn liền với việc phát triển tài nguyên nhằm không để lãng phí tài nguyên, có nghĩa rằng tài nguyên phải được khai thác, sử dụng tối đa, thúc đẩy các nhu cầu sử

dụng tên miền.vn. Chính vì vậy, thủ tục đăng ký cũng đã và đang được cải tiến sao cho thời gian đăng ký nhanh nhất và tiết kiệm chi phí cho người sử dụng. Và đăng ký trực tuyến đã và đang được ứng dụng phổ biến hiện nay trên thế giới thông qua mạng lưới các nhà đăng ký (registrars).

Cũng có ý kiến cho rằng, cơ quan quản lý phải chịu trách nhiệm tra cứu xem việc đăng ký tên miền có xâm phạm đối tượng sở hữu trí tuệ không rồi mới áp dụng nguyên tắc cấp phát, vì nếu không vô hình chung cơ quan quản lý tiếp tay cho việc xâm phạm tên thương mại, nhãn hiệu, ... của chủ thể khác.

Quan điểm của cơ quan quản lý thì cho rằng, việc đăng ký, cấp phát thì cứ thực hiện theo trình tự quy định, đảm bảo nhanh gọn, có mục đích, còn việc có tranh chấp hay có vi phạm đến quyền và lợi ích của người khác hay không là trách nhiệm của cơ quan giải quyết tranh chấp và cơ quan có thẩm quyền khác. Khi tranh chấp đã được phán xét thì Bộ Bưu chính, Viễn thông sẽ thực thi theo phán quyết hợp lệ đó.

3.3. Thực trạng tranh chấp tên miền Việt Nam

3.3.1. Về cơ sở pháp lý

Trước năm 2006, về phương diện văn bản pháp lý thì hầu như chưa có một chế định cụ thể nào điều chỉnh tranh chấp tên miền, đâu đó trong một số văn bản chuyên ngành (cấp Bộ) có nội dung liên quan đến tranh chấp nhưng chỉ dừng lại ở lĩnh vực hành chính, khiếu nại. Do vậy, khi nhắc đến tranh chấp tên miền thì các cơ quan chức năng đều có một câu trả lời khá giống nhau, đó là, thiếu quy phạm điều chỉnh, vấn đề khoảng trống pháp luật, cần phải có văn bản quy định cụ thể vấn đề này. Và những bức xúc trong thực tiễn vẫn còn đó.

Từ cuối năm 2006 trở về đây, một số văn bản quy phạm pháp luật được ban hành đã đưa vào những nội dung liên quan đến tranh chấp tên miền. ầu bật là Luật Công nghệ thông tin, Luật Sở hữu trí tuệ. Đây là những văn bản mang tính pháp lý cao nhất đề cập đến vấn đề này. Có thể nhận thấy một số nội dung cơ bản liên quan đến tranh chấp tên miền .vn trong các luật này:

- Luật Công nghệ thông tin;
- Luật Sở hữu trí tuệ;
- Luật Cạnh tranh;
- Văn bản chuyên ngành (cấp bộ).

3.3.2. Về thẩm quyền giải quyết

Theo pháp luật của ta, việc giải quyết tranh chấp được thực hiện qua ba con đường là Tòa án, trọng tài và tài phán hành chính.

3.3.3. Mong muốn của cộng đồng

Thứ nhất, chính sách giải quyết phải phải được ban hành càng sớm càng tốt.

Thứ hai, phải minh bạch rõ thẩm quyền xử lý vi phạm để các cơ quan chức năng có cơ sở pháp lý thực hiện.

Thứ ba, phải tạo cho tên miền có giá trị pháp lý rõ ràng và tôn trọng giá trị thương mại của nó, có nghĩa rằng quyền sử dụng tên miền phải là quyền tài sản với đầy đủ đặc tính vốn có của nó như chuyển nhượng, mua bán, chuyển giao...

Thứ tư, phải xác định rõ thế nào là một tranh chấp tên miền .vn, có nghĩa rằng, phải đưa ra được các điều kiện để cơ quan có thẩm quyền giải quyết tranh chấp thụ lý vụ việc và có cơ sở để xử lý.

!Invalid Character Setting

Thứ năm, phải quán triệt tinh thần, Tòa án phải là cơ quan giải quyết bất cứ một tranh chấp nào phát sinh trong xã hội và không có quyền từ chối khi có đơn kiện hay yêu cầu của đương sự.

3.4. Kiến nghị một số vấn đề pháp lý định hướng giải quyết tranh chấp tên miền Internet Việt Nam

3.4.1. Chính sách giải quyết tranh chấp tên miền Việt Nam

Để giảm thiểu và giải quyết được các tranh chấp liên quan đến tên miền .vn, đồng thời bảo đảm cho các chủ thể sử dụng tên miền có một cơ chế giải quyết những tranh chấp nhằm thúc đẩy phát triển tên miền một cách minh bạch và lành mạnh, cần thiết phải có chính sách giải quyết tranh chấp tên miền .vn. Về mặt pháp lý, Việt ă am có thể thực hiện theo hai hướng sau đây:

3.4.1.1. Công nhận UDRP

3.4.1.2. Ban hành chính sách riêng giải quyết tranh chấp

Việc ban hành một chính sách giải quyết tranh chấp tên miền .vn cần đáp ứng được những yêu cầu sau:

- Đảm bảo rằng, tranh chấp tên miền có thể giải quyết bằng các hình thức mà pháp luật Việt ă am cho phép.
- Đảm bảo rằng, các bên trong tranh chấp có thể tự do thỏa thuận lựa chọn hoặc ấn định phương thức giải quyết tranh chấp bằng trọng tài vì những ưu điểm phù hợp với tranh chấp tên miền.
- Đảm bảo rằng, phán quyết của trọng tài hay hội đồng giải quyết được cơ quan quản lý nhà nước về tên miền .vn thực thi vì, theo pháp luật hiện hành phán quyết của trọng tài thương mại chỉ có giá trị thi hành với các bên, không có giá trị với bên thứ ba, đặc biệt là cơ quan nhà nước.

!Invalid Character Setting

- Đảm bảo rằng, chính sách giải quyết tranh chấp tên miền .vn có thể áp dụng đối với các tranh chấp mà các bên là người nước ngoài (không cư trú tại Việt ả am) hoặc ở nước ngoài.

- Đảm bảo rằng, thủ tục hòa giải sẽ được áp dụng trong suốt quá trình giải quyết tranh chấp.

- Đảm bảo rằng, trong những trường hợp các bên không thể thống nhất được phương ản giải quyết tranh chấp thì phải có một chủ thể chỉ định được nơi giải quyết tranh chấp bằng phương thức trọng tài hoặc một mô hình tương tự như mô hình của Trung Quốc.

- Đảm bảo rằng, cơ quan giải quyết tranh chấp tên miền Internet Việt ả am không thể là cơ quan quản lý ả hà nước về tên miền, tránh được tính khép kín và thiếu khách quan trong quá trình xử lý.

3.4.2. Kiến nghị nội dung phán quyết của cơ quan có thẩm quyền

Với đặc thù của tranh chấp tên miền thì phán quyết của cơ quan có thẩm quyền cần chứa đựng những hệ quả sau:

3.4.2.1. Thu hồi quyền sử dụng tên miền

Đây là chế tài được áp dụng cho trường hợp đăng ký và sử dụng tên miền vào mục đích không chính đáng. Và bên bị đương nhiên không được quyền sử dụng lại tên miền này nữa.

3.4.2.2. Thu hồi và chuyển quyền sử dụng

Đây là chế tài được áp dụng trong trường hợp chủ thể đang sử dụng tên miền tranh chấp trùng hoặc tương tự gây nhầm lẫn với nhãn hiệu hoặc tên thương mại hoặc tên mà bên nguyên có quyền hoặc lợi ích hoặc chủ thể đang sử dụng tên miền không có quyền hoặc lợi ích hợp pháp liên quan tới tên miền hoặc một phần của tên miền tranh chấp. Trường hợp nay bên nguyên phải là người có quyền đăng ký sử

dụng khi chứng minh được với cơ quan giải quyết và có kiến nghị quyền sử dụng tên miền đó.

3.4.2.3. Giữ nguyên hiện trạng

Trong trường hợp này, cơ quan quản lý tên miền không thực hiện bất cứ hành động nào để thay đổi hiện trạng tên miền, có nghĩa là, phán quyết của cơ quan giải quyết tranh chấp đề nghị giữ nguyên hiện trạng vì bên kiện không có đủ cơ sở đề nghị thu hồi hay chuyển quyền sử dụng tên miền.

3.4.2.4. Hình thức khác

Bồi thường thiệt hại là một trong hình thức mà pháp luật Việt ả am đã quy định khi bên nguyên yêu cầu. Và nghĩa vụ chứng minh những thiệt hại đó do bên khởi kiện chứng minh trước cơ quan có thẩm quyền giải quyết.

ả hững trường hợp khác do pháp luật quy định, như chế tài trong pháp luật cạnh tranh, sở hữu trí tuệ, ...

3.5. Đề xuất khắc phục một số bất cập

3.5.1. Về chính sách quản lý tên miền Internet

Thứ nhất, hệ thống cơ sở dữ liệu về đăng ký tên miền .vn cần phải được liên kết với hệ thống cơ sở dữ liệu về sở hữu trí tuệ. Đây là một trong những biện pháp để cơ quan có thẩm quyền tra cứu, giúp cho quyết định cấp phát được minh bạch hơn. Và cũng là biện pháp phòng ngừa xung đột giữa tên miền với quyền sở hữu trí tuệ.

Thứ hai, nên xác định quyền sử dụng tên miền phải được chuyển giao, thừa kế.

Thứ ba, thực hiện công khai và minh bạch nguyên tắc đăng ký trước cấp trước trên cơ sở phù hợp với các quy định của luật Sở hữu trí tuệ.

Thứ tư, phải gắn trách nhiệm của cơ quan quản lý nhà nước về tên miền với việc cấp phát tên miền sao cho việc cấp phát không vi phạm các quy định của pháp luật liên quan, tránh trường hợp chỉ vì thu được nhiều phí, lệ phí mà cơ quan này bỏ qua các trường hợp có khả năng vi phạm.

3.5.2. Về một số chế định pháp luật liên quan

Khoản 4 Điều 68 Luật Công nghệ thông tin quy định “Bộ Bưu chính, Viễn thông quy định việc đăng ký, quản lý, sử dụng và giải quyết tranh chấp tên miền quốc gia Việt ă am .vn”, như vậy Bộ trưởng có thể ra quyết định hay thông tư để quy định về việc giải quyết tranh chấp tên miền.

ă ền mở rộng thẩm quyền của trọng tài thương mại, không chỉ dừng lại ở vụ việc xuất phát từ hoạt động thương mại mà cả các lĩnh vực khác mà các bên có thể thỏa thuận được, miễn sao họ chấp nhận giải quyết theo phương thức trọng tài hoặc theo chỉ định của cơ quan quản lý đối tượng tranh chấp, bởi vì tranh chấp có thể phát sinh từ quan hệ không phải là thương mại, tranh chấp tên miền có thể là một trong các trường hợp đó.

3.5.3. Nâng cao năng lực chuyên môn cho đội ngũ tham gia giải quyết tranh chấp

Do đặc tính kỹ thuật của tên miền và các tranh chấp tên miền, đòi hỏi những người tham gia vào quá trình giải quyết tranh chấp có kiến thức về tên miền và pháp luật liên quan, đặc biệt là pháp luật về sở hữu trí tuệ. Thực tiễn phản ánh là họ chỉ là các nhà luật gia chứ chưa phải là các chuyên gia trong lĩnh vực Internet. Chính vì vậy, khi chính sách giải quyết tranh chấp được ban hành, cần phải chuẩn bị sẵn cho đội ngũ này những kiến thức liên quan, đặc biệt là các thẩm phán.

!Invalid Character Setting

KẾT LUẬN

Tranh chấp tên miền sẽ ngày càng trở nên phổ biến trong giai đoạn hiện nay và giai đoạn sắp tới cùng với sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin và Internet trên toàn cầu, trong đó có Việt ă am. Việc nghiên cứu các khía cạnh pháp lý về tên miền cũng như tranh chấp tên miền sẽ giúp các nhà quản lý có một cái nhìn toàn cảnh về tranh chấp tên miền, từ đó có thể nghiên cứu đưa ra được chính sách, giải pháp nhằm hạn chế và giải quyết được các tranh chấp tên miền .vn trong tương lai.

Với mong muốn và nỗ lực góp phần trong công việc này, luận văn đã tập trung giải quyết những vấn đề mang tính định hướng để tên miền Việt ă am .vn có một cơ chế giải quyết tranh chấp phù hợp với đặc tính của tên miền và phù hợp với tình hình thực tiễn của Việt ă am. Mong muốn đó sẽ là tiền đề khoa học cho việc ban hành một chính sách giải quyết tranh chấp tên miền riêng đối với các tranh chấp tên miền .vn trên cơ sở mô hình của Trung Quốc, có tham khảo Chính sách giải quyết tranh chấp tên miền thống nhất (UDRP) và có điều chỉnh cho phù hợp với hệ thống pháp luật của Việt ă am.

!Invalid Character Setting